

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quicksan natuur

Sloop Nierkerkecomplex

Rapportnummer P20230222
Staro Natuur en Buitengebied

www.starobv.nl

Quickscan natuur

Nierkerkecomplex

September 2023

Concept

Volgnummer: 197
Routenummer: 99999
Rapportnummer: P20230222

Opdrachtgever: Gemeente Amsterdam
J. Liestro

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
www.starobv.nl

Veldonderzoek: I. Lustenhouwer

Auteur: M.A. den Otter

Collegiale toets: M. Dekker

Onderzoek van Staro Natuur en Buitengebied voldoet aan de eisen die het bevoegd gezag stelt. Staro Natuur en Buitengebied is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

© Staro Natuur en Buitengebied, Gemert. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Geldigheid onderzoek.....	4
1.4	Locatie projectgebied	4
1.5	Leeswijzer	5
2	Projectgebied.....	6
2.1	Omschrijving huidige situatie	6
2.2	Voorgenomen plannen	6
3	Methode.....	7
3.1	Literatuuronderzoek.....	7
3.2	Veldbezoek	7
4	Beschermde gebieden	8
4.1	Natura 2000	8
4.2	Natuurnetwerk Nederland.....	9
4.3	Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam	9
4.4	Ecologische structuur gemeente Amsterdam.....	10
5	Beschermde soorten.....	12
5.1	Vaatplanten.....	12
5.2	Vogels	12
5.3	Vleermuizen.....	13
5.4	Marterachtigen.....	14
5.5	Overige zoogdieren	14
5.6	Vlinders.....	15
5.7	Libellen	16
5.8	Kevers en weekdieren	16
5.9	Amfibieën	16
5.10	Reptielen.....	17
5.11	Vissen	17
6	Risicosoorten	19
7	Kansen	19
8	Samenvatting.....	20
8.1	Beschermde gebieden.....	20
8.2	Beschermde soorten	20
8.3	Maatregelen en nader onderzoek	22
8.4	Ontheffing Wet natuurbescherming.....	23
8.5	Risicosoorten.....	23
8.6	Kansen.....	23
	Geraadpleegde bronnen	24
	Bijlagen.....	25
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Amsterdam is voornemens het appartementencomplex aan de Nierkerkestraat te slopen. Ten behoeve van de voorgenomen plannen is het noodzakelijk een quickscan natuur uit te voeren om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten van de voorgenomen plannen hierop.

1.2 Doel

Het doel van onderliggend onderzoek is, op basis van een globale inventarisatie, een beoordeling of de Wet natuurbescherming wordt overtreden door uitvoering van voorgenomen plannen vanwege negatieve effecten die ontstaan op beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Indien mogelijk negatieve effecten ontstaan op beschermde soorten, gebieden en houtopstanden dienen nadere stappen genomen te worden, zoals mitigerende maatregelen, vervolgonderzoek en/of een ontheffing verkrijgen.

Soortbescherming, gebiedsbescherming en beschermde houtopstanden vallen sinds 1 januari 2017 onder de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarnaast is provinciale gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en geldt in de gemeente Amsterdam extra eigen (natuur)beleid. In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek stelt de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming vast en op welke wijze rekening gehouden dient te worden met de algemene zorgplicht (zie kader). Tevens beoordelen we op welke wijze en in welke mate de voorgenomen plannen invloed kunnen hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van de resultaten kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen dienen te worden en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen plannen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

Algemene zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving, Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor beschermde natuurwaarden. Dit betekent dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door handelen of nalaten van handelen nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- + dergelijke handelingen achterwege laat
- + de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen (indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd)
- + deze gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen).

1.3 Geldigheid onderzoek

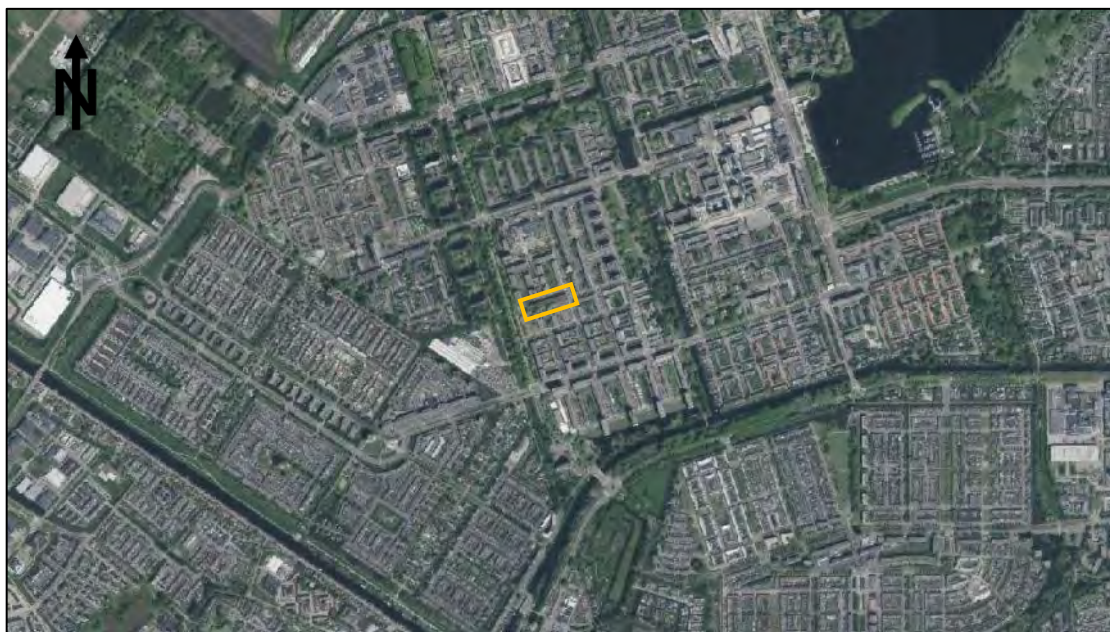
Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen, waarbij het basisbeginsel van goed onderzoek bestaat uit beschikbare data (NDFF) en literatuur (verspreidingsatlassen), het uitvoeren van een quickscan binnen invloedsfeer van de voorgenomen plannen. De resultaten verkregen uit onderliggende quickscan vormen geen volledige inventarisatie.

De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: “Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn voor soorten benoemd in de Habitatrichtlijn, bijlage IV (inclusief Verdrag van Bern, Bijlage I en II) of vijf jaar (voor nationaal beschermde soorten) in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”.

Dit rapport gaat in op de effecten van de voorgenomen plannen zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de voorgenomen plannen kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Locatie projectgebied

Het projectgebied betreft het appartementencomplex aan de Nierkerkestraat en de ruimte eromheen, namelijk het gazon met struiken en bomen, de stoep, de parkeerplaatsen en een deel van de straat. De ligging van het projectgebied in de bredere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het projectgebied is weergegeven in figuur 2.

Figuur 1. Ligging projectgebied (geel omlijnd) (bron: PDOK Viewer)

Figuur 2. Globale begrenzing projectgebied (geel omlijnd) (bron: PDOK Viewer)

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het projectgebied en de voorgenomen plannen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden en de effecten van de voorgenomen plannen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4 en 5. In de hoofdstukken 6 en 7 wordt respectievelijk ingegaan op risico's en kansen in het projectgebied. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies, adviezen en vervolgstappen uiteengezet.

2 Projectgebied

2.1 Omschrijving huidige situatie

Het projectgebied ligt aan Nierkerkestraat in de bebouwde kom van Amsterdam. Het projectgebied heeft een oppervlakte van circa 7.700 m² en bestaat uit het appartementencomplex en de ruimte eromheen (het gazon met struiken en bomen, de stoep, de parkeerplaatsen en een deel van de straat). Zie voor een impressie van het projectgebied foto's 1 tot en met 4.

Foto 1. Noordelijke gevel

Foto 2. Westelijke gevel

Foto 3. Zuidelijke gevel

Foto 4. Oostelijke gevel

2.2 Voorgenomen plannen

De initiatiefnemer is voornemens het appartementencomplex te slopen en de buitenruimte opnieuw in te richten. De geplande start van de uitvoering is 1 mei 2025, en de geplande oplevering is 31 oktober 2025.

3 Methode

Voor een quickscan wordt een literatuuronderzoek gedaan, en wordt een veldbezoek uitgevoerd. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

3.1 Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een literatuuronderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het projectgebied zijn onderzocht. Ook is gekeken naar de locaties van de hoofdgroenstructuur en de ecologische structuur van Gemeente Amsterdam.

Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen. Door te kijken naar een combinatie van de natuurlijke verspreiding, de voorkeurs habitat, de bekende waarnemingen en de relevante dispersieafstanden van soorten wordt in beeld gebracht welke beschermde flora en fauna kunnen voorkomen in het projectgebied. Tevens wordt gekeken welke Amsterdamse beleidsoorten (ABS) voorkomen in het projectgebied en de directe omgeving.

3.2 Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn alle aanwezige habitats opgenomen binnen het projectgebied en de directe omgeving. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van individuen van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, pootafdrukken, vraatsporen en haren of veren. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats worden vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking, expert judgement en het literatuuronderzoek is beoordeeld welke van deze soorten in het projectgebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het projectgebied invasieve exoten voorkomen. Met een endoscoop zijn enkele van de stootvoegen onderzocht om te kijken of deze toegang bieden tot een open spouwmuur.

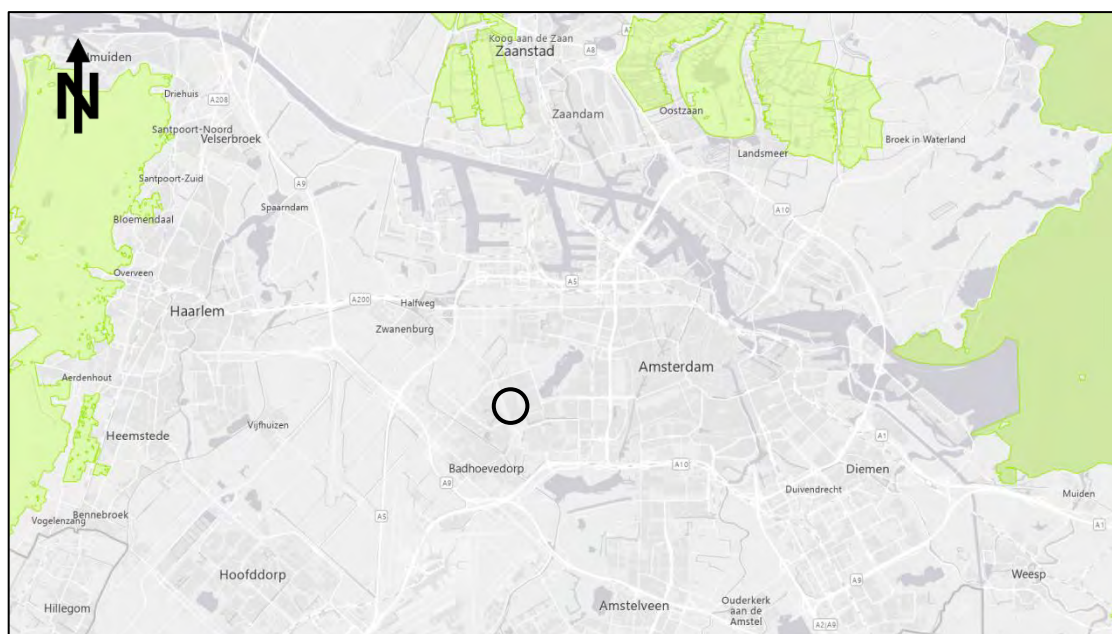
Het veldbezoek is uitgevoerd door I. Lustenhouwer, werkzaam als veldmedewerker ecologie bij Staro Natuur en Buitengebied, een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij Netwerk Groene Bureaus. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 21 augustus 2023 in de avond, onder de volgende weersomstandigheden: helder, droog, windkracht 1 en circa 25 °C.

4 Beschermde gebieden

Dit hoofdstuk beschrijft de ligging van het projectgebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden en de effecten van de werkzaamheden op deze gebieden. Tevens wordt ingegaan op de gebieden die in gemeente Amsterdam worden beschermd, de hoofdgroenstructuur en de ecologische hoofdstructuur.

4.1 Natura 2000

Uit de kaarten van maps.amsterdam.nl blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 9,2 kilometer afstand ten noorden van het projectgebied ligt, zie figuur 3. Dit betreft het Natura 2000-gebied Polder Westzaan. Ten oosten van het projectgebied ligt het natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer op circa 12,6 kilometer afstand. Ten westen van het projectgebied ligt het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid op circa 13,1 kilometer afstand.

Figuur 3. Ligging projectgebied (zwart omlijnd) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (donkergroene vlakken) (bron: natura2000.nl/gebieden)

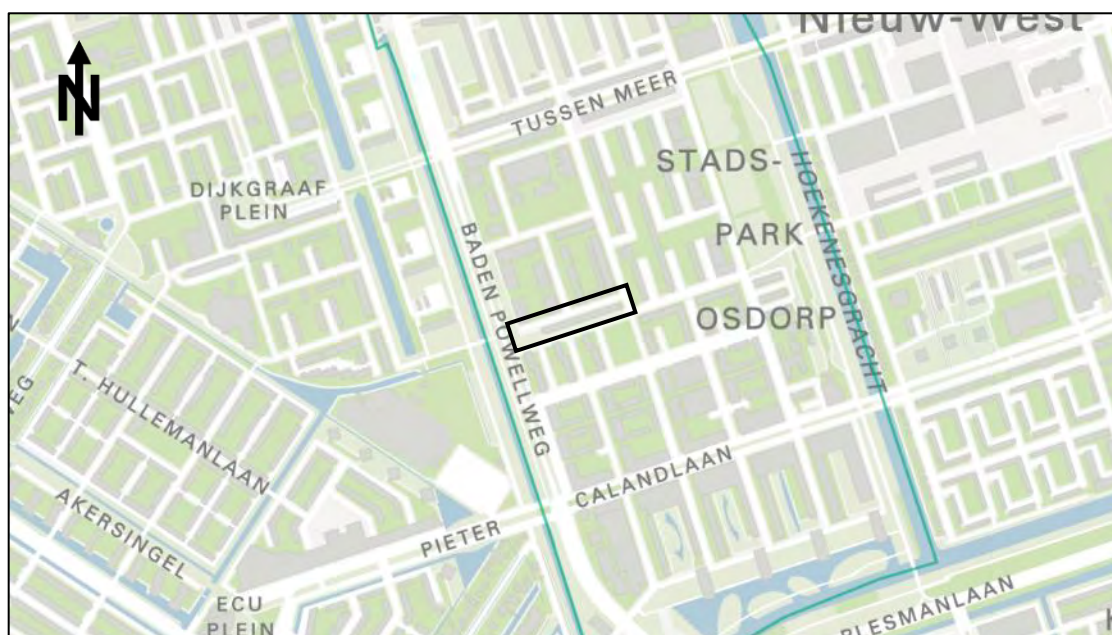
Effectbeoordeling

Doordat het projectgebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van effecten van verdroging, versnippering, optische en mechanische verstoring en verstoring door licht, geluid en trilling door de voorgenomen plannen. Mogelijk ontstaan door uitvoering van voorgenomen plannen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden door stikstof. Hiervoor dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.

4.2 Natuurnetwerk Nederland

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden.

Uit de kaarten van maps.amsterdam.nl blijkt dat het projectgebied geen deel uitmaakt van het NNN. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNN ligt op circa 60 meter ten westen van het projectgebied (verbindingszone), het betreft de watergang. De ligging van het NNN in de omgeving van het projectgebied is weergegeven in figuur 4.

Figuur 4. Ligging projectgebied (zwart omlijnd) ten opzichte van de NNN-verbindingen (blauwgroene lijnen)
(bron: maps.amsterdam.nl)

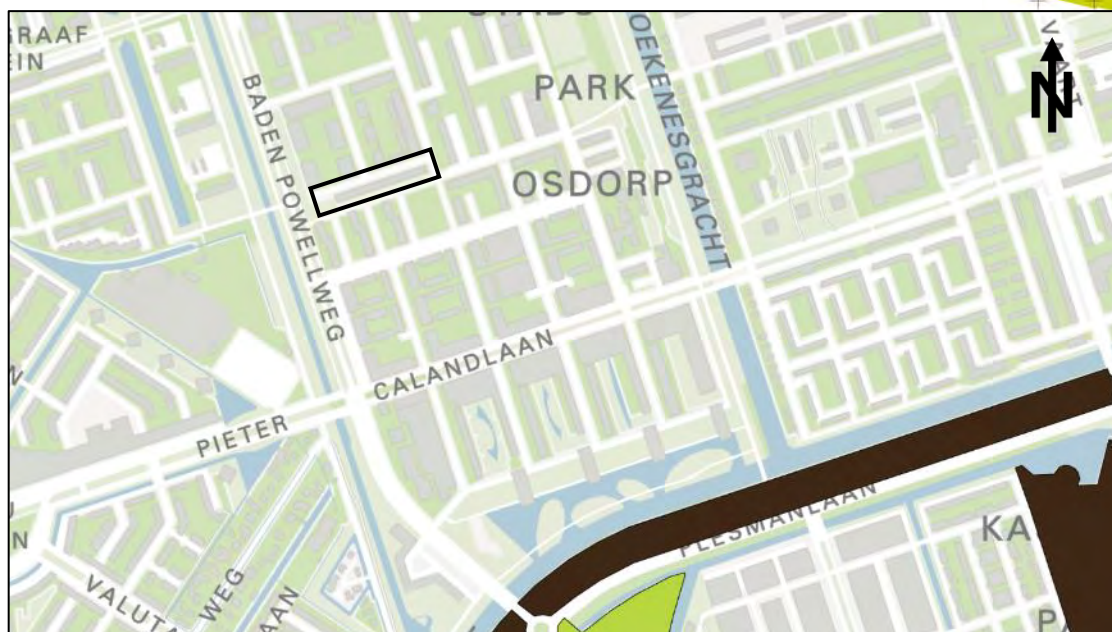
Effectbeoordeling

Het projectgebied behoort niet tot het NNN. Gezien de afstand tussen het projectgebied en het NNN, en de lokale aard van de voorgenomen plannen is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

4.3 Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam

Uit de kaarten van maps.amsterdam.nl blijkt dat er verschillende hoofdgroenstructuren rondom het projectgebied liggen, zie figuur 5. Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van de hoofdgroenstructuur ligt op circa 600 meter afstand ten zuidoosten van het projectgebied. Dit betreft de corridor Plesmanlaan. Iets ten zuiden hiervan ligt ruigtegebied/struinnatuur Vrije Geer.

Let op! Er is gebruik gemaakt van de in september 2023 geldende hoofdgroenstructuur. Op moment van schrijven is er een concept beleidskader hoofdgroenstructuur in afwachting van goedkeuring binnen een referendumprocedure. In de nabije toekomst kan de nieuwe hoofdgroenstructuur, waarin de huidige Amsterdamse hoofdgroenstructuur wordt gecombineerd met Amsterdamse Ecologische structuur, afwijken van weergegeven figuren 5 en 6.

Figuur 5. Ligging projectgebied (zwart omlijnd) ten opzichte van de Hoofdgroenstructuur (bruine vlakken = corridor, groene vlak = ruigtegebied/struinnatuur) (bron: maps.amsterdam.nl)

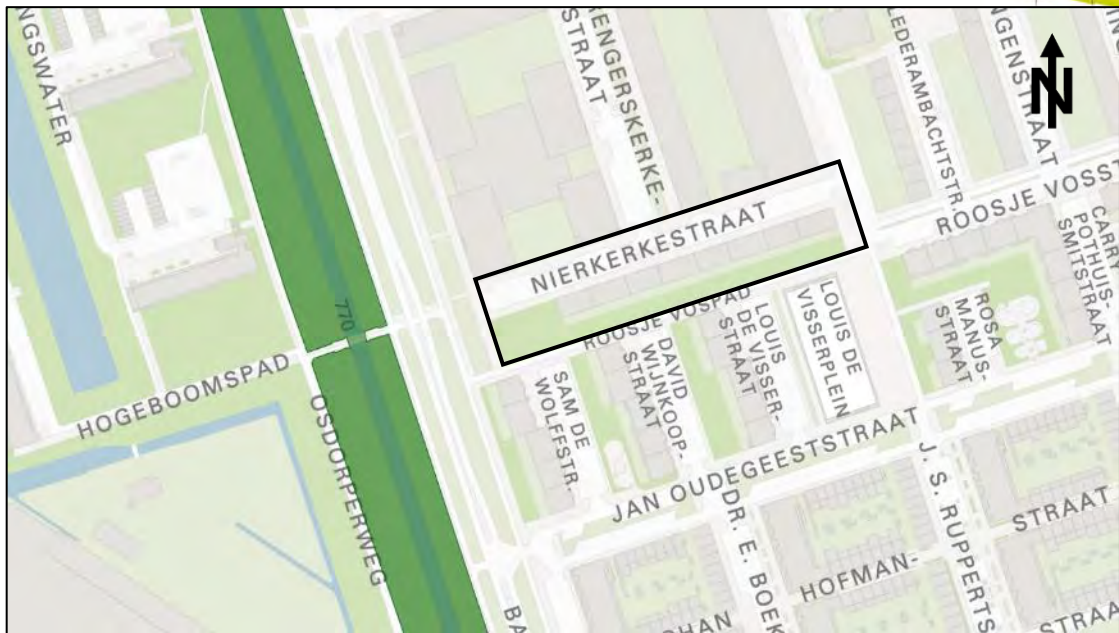
Effectbeoordeling

Het projectgebied behoort niet tot de hoofdgroenstructuur van gemeente Amsterdam. Het is daarom uit te sluiten dat de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect hebben op de op de hoofdgroenstructuur van gemeente Amsterdam.

4.4 Ecologische structuur gemeente Amsterdam

De ecologische structuur is bedoeld om de groene gebieden in Amsterdam met elkaar te verbinden. Plannen en projecten mogen niet leiden tot verzwakking van de ecologische structuur. Uit de kaarten van maps.amsterdam.nl blijkt dat het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van de ecologische structuur ligt op circa 50 meter afstand ten westen van het projectgebied, zie figuur 6.

Let op! Er is gebruik gemaakt van de in september 2023 geldende hoofdgroenstructuur. Op moment van schrijven is er een concept beleidskader hoofdgroenstructuur in afwachting van goedkeuring binnen een referendumprocedure. In de nabije toekomst kan de nieuwe hoofdgroenstructuur, waarin de huidige Amsterdamse hoofdgroenstructuur wordt gecombineerd met Amsterdamse Ecologische structuur, afwijken van weergegeven figuren 5 en 6.

Figuur 6. Ligging projectgebied (zwart omlijnd) ten opzichte van de Ecologische structuur (groene vlakken)
(bron: maps.amsterdam.nl)

Effectbeoordeling

Het projectgebied behoort niet tot de ecologische structuur van gemeente Amsterdam. Het is daarom uit te sluiten dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op de ecologische structuur van gemeente Amsterdam. De werkzaamheden zorgen niet voor het ontstaan van knelpunten. Bij dit project zijn geen mogelijkheden om bestaande knelpunten op te heffen.

5 Beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het projectgebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de voorgenomen plannen zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

5.1 Vaatplanten

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het projectgebied geen plantensoorten zijn waargenomen die beschermd zijn volgens de Wet natuurbescherming. Binnen één kilometer van het projectgebied zijn de volgende soorten waargenomen die vallen onder de Amsterdamse beleidsoorten: dodemansvingers en brede wespenorchis.

- + Dodemansvingers is een soort die voorkomt op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op natte, matig voedselrijke, brakke zandgrond. Op kwelplekken bij de kust. Aan waterkanten en in grasland, bosranden, struwelen, ruigten en zeeduin.
- + Brede wespenorchis is een soort die voorkomt op licht beschaduwde plaatsen op goed doorluchte, humeuze grond. In bossen, bosranden, struwelen, beschaduwde bermen, dijken, tuinen, recreatieterreinen, zeeduin, langs spoorwegen, plantsoenen en geluidswallen.

Het projectgebied bestaat voornamelijk uit bebouwing, verharding en strak gemaaid gazon, dit is geen geschikt leefgebied voor bovengenoemde soorten. De delen met struiken en struweelbegroeiing zijn mogelijk geschikt als leefgebied voor deze soorten. Echter, tijdens het veldbezoek zijn bovengenoemde beschermde soorten niet aangetroffen in het projectgebied. Het voorkomen van de beschermde vaatplanten kan op basis van deze argumenten en expert judgement uitgesloten worden binnen het projectgebied.

5.2 Vogels

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat de volgende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest zijn waargenomen in de wijde omgeving van het projectgebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en wespandief (alle §3.1 Wnb).

Tijdens het veldbezoek zijn in het projectgebied geen vogelnesten aangetroffen. In het projectgebied en overvliegend zijn zilvermeeuw, kauw, stadsduif, kleine mantelmeeuw, halsbandparkiet en ekster waargenomen.

Voor bovengenoemde vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd is, is in het projectgebied geen geschikte nestgelegenheid aanwezig. In het projectgebied zijn geen mogelijkheden voor horsten aanwezig, daarom ontbreken nesten voor boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer en wespandief. Ook ontbreken geschikte openingen in de bebouwing waardoor geen nestgelegenheid aanwezig is voor huismus en gierzwaluw. Voor ooievaar en slechtvalk ontbreken ook geschikte nestplekken zoals bouwwerken en zeer hoge

gebouwen. Voor grote gele kwikstaart ontbreekt het geschikte habitat met stromend water en oevers.

Nestgelegenheden voor algemene vogelsoorten is aanwezig in de bomen en struiken in het projectgebied. Meeuwen kunnen broeden op het dak van het appartementencomplex. Het projectgebied kan ook dienen als foerageergebied voor algemene vogelsoorten.

Effectbeoordeling

Bij het snoeien of kappen van bomen en struiken kunnen nesten worden vernietigd en broedende vogels worden verstoord. Bij het slopen van het gebouw kunnen meeuwen nesten worden vernietigd en broedende meeuwen worden verstoord. Gedurende het broedseizoen zijn nesten strikt beschermd.

Foerageergebied in het projectgebied wordt door de werkzaamheden tijdelijk minder geschikt. In deze periode kunnen vogels uitwijken naar geschikt foerageergebied in de directe omgeving van het projectgebied.

Mitigerende maatregelen

Het snoeien of kappen van bomen en struiken en het slopen van het gebouw dient te worden uitgevoerd wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

5.3 Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de wijde omgeving van het projectgebied.

In het appartementencomplex zijn open stootvoegen aanwezig die vleermuizen toegang bieden tot de spouwmuur, tevens zijn bij de dakranden en kozijnen ook spleten aanwezig waar vleermuizen tussen kunnen kruipen. Het gebouw is derhalve geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, mogelijk ook als massawinterverblijfplaats door de omvang van het gebouw. In de bomen in het projectgebied zijn geen holten aangetroffen waarin vleermuizen kunnen verblijven.

Het projectgebied kan dienen als foerageergebied voor vleermuizen. Als vliegroute is het projectgebied niet geschikt.

Effectbeoordeling

Bij het slopen van het gebouw kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd, dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Foerageergebied in het projectgebied wordt door de werkzaamheden tijdelijk minder geschikt. In deze periode kunnen vleermuizen uitwijken naar geschikt foerageergebied in de directe omgeving van het projectgebied.

Ook kan verstoring van vleermuisverblijfplaatsen buiten het projectgebied optreden wanneer hier tijdens de werkzaamheden licht op wordt geschenen.

Mitigerende maatregelen

Nader onderzoek is nodig naar verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw (inclusief massawinterverblijfplaatsen). Het betreft onderzoek naar de volgende soorten: gewone-, kleine- en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en tweekleurige vleermuis.

Bouwverlichting dient afgewend te zijn van de gevels ten noorden van de Nierkerkestraat en de gevels ten zuiden van de Roosje Vospad.

5.4 Marterachtigen

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van één tot twee kilometer van het projectgebied bunzing en hermelijn (beide §3.3 Wnb) zijn waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf van het projectgebied zijn boommarter, das, steenmarter en wezel (alle §3.3 Wnb) waargenomen.

Dicht in de buurt van het projectgebied zijn geen marters waargenomen, de stad is voor boommarter, das, wezel en hermelijn dan ook geen uitermate geschikt leefgebied. Deze soorten zijn vrij schuw en hebben veel dekking nodig. Deze rust en schuilmogelijkheden zijn in het projectgebied niet aanwezig. Bunzing en steenmarter zijn minder schuwe dieren die wel in de bebouwde kom voor kunnen komen. Voor deze soorten biedt het projectgebied ook onvoldoende dekking, waardoor de aanwezigheid van een verblijfplaats in het projectgebied uitgesloten is. Het projectgebied biedt geen essentieel leefgebied en geen verblijfplaatsen voor marterachtigen.

5.5 Overige zoogdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het projectgebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, egel en konijn (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van één tot twee kilometer van het projectgebied zijn haas en vos (beide §3.3 Wnb) waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer zijn eekhoorn en ree (beide §3.3 Wnb) waargenomen.

Doordat in en om het projectgebied veel verharding aanwezig is en de gazons strak gemaaid zijn is het projectgebied niet uitermate geschikt als leefgebied voor bovengenoemde zoogdieren. Echter kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van algemene muizensoorten en egel in de struiken in het projectgebied niet uitgesloten worden.

Het projectgebied biedt geen leefgebied aan konijn, haas, eekhoorn en ree. Van deze soorten zijn geen sporen aangetroffen en deze soorten komen voor in rustigere gebieden met meer dekking. Vos kan het projectgebied incidenteel doorkruisen, maar het projectgebied vormt geen essentieel onderdeel van het leefgebied voor deze soort.

Effectbeoordeling

Bij het verwijderen van de struiken kunnen verblijfplaatsen van algemene muizensoorten en egel worden vernietigd.

Mitigerende maatregelen

Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten en egel geldt in provincie Noord-Holland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verwonden of niet opzettelijk doden van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel is er een meldingsplicht, de melding dient digitaal ingediend te worden bij ODNHN. Ook geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.2. Om het verwonden of niet opzettelijk doden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. De gemeente Amsterdam werkt met de gedragscode soortbescherming voor gemeenten. Volgens deze gedragscode zijn werkzaamheden waarbij mogelijke overwinteringslocaties van egel worden vernietigd niet toegestaan. Dichte vegetaties en blader- en takkenhopen dienen in verband met de winterslaap van egel buiten de overwinteringsperiode (november tot en met half mei) te worden verwijderd.

5.6 Vlinders

Uit gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand van één tot twee kilometer afstand van het projectgebied grote vos en grote weerschijnvlinder (beide §3.3 Wnb) zijn waargenomen. Tevens komt binnen één kilometer de Amsterdamse beleidsoort bruin blauwtje voor.

- + Grote vos is een zeldzame en kwetsbare soort die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten.
- + Grote weerschijnvlinder is een tot voor kort zeldzame (nu een niet bedreigde) standvlinder die voorkomt in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De waardplant van deze soort is vooral boswilg, soms grauwe wilg.
- + Bruin blauwtje is een vrij schaarse standvlinder die voornamelijk voorkomt schrale grasbermen, met een voorkeur voor begroeide terreinen afgewisseld met open grond. De soort prefereert droge, zandige, open, kruidenrijke en schrale graslanden en kalkgraslanden, denk bijvoorbeeld aan dijken, wegbermen of weilanden. De waardplanten betreffen diverse soorten ooievaarsbek, met name kleine ooievaarsbek en gewone reigersbek.

In het projectgebied ontbreken het geschikte habitat en de geschikte waardplanten voor deze beschermde vlinders. Daarom is het voorkomen van voortplantingshabitat van beschermde vlindersoorten uitgesloten.

5.7 Libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand van twee tot vijf kilometer afstand van het projectgebied gevlechte witsnuitlibel (§3.2 Wnb) is waargenomen.

Binnen het projectgebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat voor libellen. Het voorkomen van voortplantingshabitat van (beschermde) libellen in het projectgebied is uitgesloten.

5.8 Kevers en weekdieren

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland komen geen beschermde kevers en weekdieren voor in de omgeving van het projectgebied. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het projectgebied kunnen voorkomen.

- + Vliegend hert (§3.3 Wnb) komt voor in (oude) eikenbossen.
- + De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude of holle vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout.
- + De beschermde waterkever gestreepte waterroofkever (§3.2 Wnb) is voor het voorkomen afhankelijk van sloten en kanalen met helder water, zeer spaarzame of afwezige drijvende en onderwatervegetatie en komt vooral voor in laagveengebieden. De brede geelgerande waterroofkever (§3.2 Wnb) komt in Nederland alleen voor in enkele vennen in Drenthe met helder water, blad op de bodem en de aanwezigheid van grote kokerjuffers.
- + De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Deze soort is al 50 jaar niet meer waargenomen in Nederland.

Bovenstaande habitats komen in het projectgebied niet voor. De aanwezigheid van deze soorten is derhalve uitgesloten.

5.9 Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het projectgebied kleine watersalamander (§3.3 Wnb) is waargenomen. Op een afstand van één tot twee kilometer van het projectgebied zijn bruine kikker, gewone pad, meerkikker (alle §3.3 Wnb) en rugstreeppad (§3.2 Wnb) waargenomen.

Bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker zijn algemene en niet-kritische soorten, ze hebben geen uitgesproken voorkeur voor specifiek land-, overwinterings- of voortplantingshabitat en kunnen in een grote variatie aan leefgebieden voorkomen waaronder dorpen en steden. Rugstreeppad is een kritische soort ten aanzien van het habitat, het is een pionierssoort die voorkomt in hoog-dynamische milieus zoals de duinen en ruderaire terreinen. Rugstreeppad kan grote afstanden afleggen.

In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan voortplantingshabitat voor amfibieën. Het projectgebied is wel geschikt als land- en overwinteringshabitat voor algemene en niet-kritische soorten. Bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker kunnen zich verschuilen tussen de struiken in het projectgebied.

Rugstreeppad kan voorkomen in het projectgebied zodra de werkzaamheden gestart zijn. Zandhopen en waterplassen kunnen geschikt habitat bieden waardoor rugstreeppad zich op de bouwplaats kan vestigen.

Effectbeoordeling

Bij het verwijderen van dekkingbiedende vegetatie kan mogelijk het land- en overwinteringshabitat van bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker worden vernietigd en individuen worden verwond of gedood.

Door te voorkomen dat het juiste habitat ontstaat (tijdelijke poelen, plassen en zanddepots), worden negatieve effecten op rugstreeppad en knelpunten met de Wet natuurbescherming voorkomen.

Mitigerende maatregelen

Voor bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Holland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verwonden of niet opzettelijk doden van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel is er een meldingsplicht, de melding dient digitaal ingediend te worden bij ODNHN. Ook geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.2. In het kader van de zorgplicht dient het verwijderen van vegetatie, struweel en takken (indien nodig) waar amfibieën voorkomen, plaats te vinden in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart. Bij het verwijderen van de vegetatie dient in één richting gewerkt te worden, zodat individuen kunnen vluchten.

Voor rugstreeppad geldt deze vrijstelling ook niet en dienen maatregelen te worden genomen om het ontstaan van geschikt habitat te voorkomen. Dit kan gedaan worden door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen in het terrein te laten liggen.

5.10 Reptielen

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat in de omgeving van het projectgebied geen beschermde reptielen zijn waargenomen.

Het ontbreekt binnen het projectgebied aan geschikt habitat voor beschermde reptielen. Deze soorten komen met name voor in bossen, heiden en veengebieden. Het voorkomen van beschermde reptielensoorten in het projectgebied is derhalve uit te sluiten.

5.11 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het projectgebied geen beschermde vissoorten zijn waargenomen.

Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater is het voorkomen van (beschermde) vissoorten in het projectgebied uit te sluiten.

6 Risicosoorten

In het projectgebied zijn geen invasieve plantensoorten aangetroffen. Door te werken met schoon materiaal en materieel wordt voorkomen dat deze plantensoorten zich vestigen in het projectgebied.

Halsbandparkiet is waargenomen in het projectgebied, maar van deze soort is in het gebouw geen nestlocatie gevonden tijdens de quickscan.

Op het dak zijn meeuwen aangetroffen, deze soorten kunnen broeden op daken.

7 Kansen

Bij het bouwen van een nieuw appartementencomplex kunnen nestkasten voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen worden ingemetseld. Tevens kunnen stenen ingemetseld worden voor solitaire bijen.

Het dak van het nieuwe gebouw kan een groen, bruin of waterdak krijgen, zie het document 'Natuurinclusief bouwen en ontwerpen in twintig ideeën', Gemeente Amsterdam, 2018.

De ruimte rondom het gebouw kan natuurlijk ingericht worden door de aanleg van een wadi met kruidenrijke oevers, door een gevarieerd aanbod aan inheemse soorten bomen en struiken aan te planten, en door een vlinder- en bijenidylle in te zaaien en het goed te beheren.

8 Samenvatting

8.1 Beschermde gebieden

Gezien de lokale aard van de voorgenomen werkzaamheden en de grote afstand tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden is het uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op deze gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. Om te kunnen bepalen of stikstofdepositie leidt tot negatieve effecten in Natura 2000-gebieden dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.

Ten aanzien van het NNN hebben de voorgenomen plannen geen negatief effect tot gevolg op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Door de lokale aard van de voorgenomen plannen zijn negatieve effecten aan de hoofdgroenstructuur en de ecologische structuur uit te sluiten. Bij dit project zijn geen mogelijkheden om bestaande knelpunten op te heffen.

8.2 Beschermde soorten

In het projectgebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het projectgebied beschermde flora, vlinders, libellen, kevers, weekdieren, reptielen en vissen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het projectgebied de algemene zorgplicht. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

In de bomen en struiken en op het dak is geschikte nestgelegenheid aanwezig voor algemene vogelsoorten. Bij het kappen van bomen en struiken en bij het slopen van het gebouw kunnen nesten worden vernietigd en broedende vogels worden verstoord. Deze werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

Het projectgebied kan dienen als foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Tijdens de werkzaamheden kunnen vogels uitwijken naar andere foerageergebied in de omgeving van het projectgebied waardoor de werkzaamheden geen negatief effect hebben.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

De openstootvoegen in het gebouw bieden toegang voor vleermuizen tot verblijfplaatsen, waaronder mogelijk massawinterverblijfplaatsen. Bij het slopen van het gebouw kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd. Nader onderzoek is nodig naar verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw.

Het projectgebied kan dienen als foerageergebied voor vleermuizen. Tijdens de werkzaamheden kunnen vleermuizen uitwijken naar andere foerageergebied in de omgeving van het projectgebied waardoor de werkzaamheden geen negatief effect hebben. Het projectgebied is ongeschikt als vliegroute.

Bouwverlichting dient afgewend te zijn van de gevels ten noorden van de Nierkerkestraat en de gevels ten zuiden van de Roosje Vospad, in deze gevels kunnen ook verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, die niet verstoord mogen worden.

Door te voorkomen dat het juiste habitat ontstaat (tijdelijke poelen, plassen en zanddepots), worden negatieve effecten op rugstreeppad en knelpunten met de Wet natuurbescherming voorkomen

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

Algemene spits-, woel- en ware muizensoorten en egel kunnen verblijfplaatsen hebben in de struiken in het projectgebied. Bij het kappen en verwijderen van de struiken kunnen verblijfplaatsen worden vernietigd. Bij het verwijderen van de vegetatie dient één kant op te worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. In verband met de winterslaap van egel dienen dichte vegetaties buiten de overwinteringsperiode (november tot en met half mei) te worden verwijderd.

Voor overige soorten zoogdieren biedt het projectgebied geen essentieel onderdeel van het leefgebied.

Bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker kunnen verblijfplaatsen hebben in de struiken in het projectgebied. Bij het kappen en verwijderen van de struiken kunnen verblijfplaatsen worden vernietigd. Bij het verwijderen van de vegetatie dient één kant op te worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. In verband met de overwinteringsperiode van amfibieën is het aan te bevelen de dichte struiken buiten de overwinteringsperiode (november tot en met half maart) te verwijderen.

Amsterdamse beleidsoorten

De ABS die zijn waargenomen in de buurt van het projectgebied (dodemansvingers, brede wespenorchis en bruin blauwtje) zijn niet aanwezig in het projectgebied.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie projectgebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid in bomen, struiken en op daken	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Snijden en kappen en slopen wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten broedseizoen
Vogels	§3.1 Wnb	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren Rondom projectgebied gevels niet verlichten tijdens de bouw
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied	Nee	-	-
Rugstreeppad	§3.2 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Ontstaan van geschikt habitat bij werkzaamheden voorkomen

Soort(groep)	Bescherming	Functie projectgebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Algemene spits-, woel- en ware muizen en egel	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Melden bij ODNHN, werken buiten overwinteringsperiode van egel i.v.m. zorgplicht en bij het verwijderen van vegetatie één kant op werken
Bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker	§3.3 Wnb	Land- en overwinteringshabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Melden bij ODNHN, werken buiten overwinteringsperiode i.v.m. zorgplicht en bij het verwijderen van vegetatie één kant op werken

8.3 Maatregelen en nader onderzoek

De ontwikkelingen in het projectgebied leiden mogelijk tot een overtreding van de Wnb. Voor algemene vogels, algemene muizen, egel, algemene amfibieën en rugstreeppad kan dit voorkomen worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Voor vleermuizen kan door middel van nader onderzoek in beeld gebracht worden of de soorten aanwezig zijn, wat de effecten van de ontwikkeling zijn en of een activiteitenplan en ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is.

Mitigerende maatregelen

- + De werkzaamheden kunnen pas uitgevoerd worden nadat het nader onderzoek is afgerond en de benodigde vervolgstappen zijn genomen.
- + Slopen van het gebouw en kappen van bomen buiten het broedseizoen van vogels uitvoeren. Dus tussen 1 augustus en 15 maart.
- + Kappen en verwijderen van struiken buiten het broedseizoen van vogels uitvoeren en buiten de overwinteringsperiode van egel en algemene amfibieën. Dus tussen 1 augustus en 1 november.
- + Bij het kappen en verwijderen van de struiken in één richting werken zodat dieren kunnen vluchten
- + Geen zanddepots en plassen water achterlaten om vestiging van rugstreeppad te voorkomen.

Nader onderzoek

- + Vleermuisonderzoek naar gewone-, kleine- en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en tweekleurige vleermuis voor de volgende type verblijfplaatsen: zomer-, winter-, paar-, kraam- en massawinterverblijfplaatsen.

8.4 Ontheffing Wet natuurbescherming

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen. Het bevoegd gezag voor dit onderdeel van de Wnb is de provincie. Een aanvraag voor een ontheffing kan bij de provincie worden ingediend of aanhaken aan de Omgevingsvergunning. In het laatste geval loopt de aanvraag via de gemeente. De aanvraag kan pas worden ingediend als het nader onderzoek helemaal is afgerond. Bij de aanvraag dient ook een mitigatieplan/activiteitenplan ingediend te worden. Hierin staat onder andere welke mitigerende en compenserende maatregelen genomen zullen worden.

De proceduredtijd voor de beoordeling van de aanvraag is 26 weken, gerekend vanaf het moment dat u uw aanvraag heeft ingediend. Als niet alle gevraagde informatie bij de aanvraag is meegestuurd, kan de afhandeling langer duren.

Een ontheffing kan alleen worden verkregen als aan de volgende drie punten wordt voldaan:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk (alternatieven afweging);
2. Er wordt geen afbreuk gedaan aan de staat van instandhouding van beschermde soorten (mitigerende en compenseren maatregelen).
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang. Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn (waar onder vleermuizen) kan ontheffing worden verkregen op grond van de volgende belangen:
 - + In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - + Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - + In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

8.5 Risicosoorten

In het projectgebied zijn geen invasieve plantensoorten aangetroffen. Door te werken met schoon materiaal en materieel wordt voorkomen dat deze plantensoorten zich vestigen in het projectgebied.

8.6 Kansen

Bij het bouwen van een nieuw appartementencomplex kunnen speciale stenen ingemetseld worden voor huismus, gierzwaluw, vleermuizen en solitaire bijen. Het dak van het nieuwe gebouw kan een groen, bruin of waterdak krijgen. Rondom het gebouw kan een wadi worden aangelegd, kan een gevarieerd aanbod aan inheemse soorten bomen en struiken worden aangeplant, en kan een vlinder- en bijenidylle ingezaaid worden.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Gemeente Amsterdam, 2018. Natuurinclusief bouwen en ontwerpen in twintig ideeën.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + maps.amsterdam.nl, 12-09-2023
- + natura2000.nl/gebieden, 12-09-2023
- + NDFF - 12-09-2023 15:41:11
- + www.eis-nederland.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden (Natura 2000) en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland.

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze Natura 2000-gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden. De Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn bestaan uit soortenbescherming en gebiedsbescherming. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk.

In Nederland is de bescherming van de Natura 2000-gebieden verankerd in de Wet natuurbescherming. De Europese verplichtingen tot gebiedsbescherming uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in deze wet geïmplementeerd. De wet biedt een beschermingskader voor de flora

en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

Bij Natura 2000-gebieden vormen de instandhoudingsdoelstellingen die voor een gebied in een aanwijzingsbesluit zijn geformuleerd een belangrijk aanknopingspunt voor de bescherming van de habitattypen en (vogel-)soorten in een gebied. De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen gemiddeld genomen meer soorten planten en dieren leven. Het Natuurnetwerk Nederland is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de realisatie van het NNN.

Het Rijk heeft de bescherming van het NNN vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Provincies moeten op grond van het Barro het NNN aanwijzen en begrenzen in provinciale verordeningen. In deze verordeningen moeten ook de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden zijn vastgelegd.

Het doel van de planologische bescherming van het NNN is om het netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn.

De bescherming van het NNN vindt plaats door het 'nee, tenzij-principe'. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen gebieden niet zijn toegestaan. Tenzij er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten worden gemitigeerd en/of gecompenseerd.